31975L0034

PADOMES DIREKTĪVA 75/34/EEK
(1974. gada 17. decembris)
par dalībvalsts pilsoņu tiesībām palikt uz dzīvi citā dalībvalstī pēc tam, kad tajā veikta darbība pašnodarbinātas personas statusā

(75/34/EEK)

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 235. pantu,

ņemot vērā vispārējo programmu par ierobežojumu atcelšanu attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību [1] un jo īpaši tās II sadaļu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu [2],

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu [3],

tā kā saskaņā ar Padomes 1973. gada 21. maija Direktīvu Nr. 73/148/EEK [4] par dalībvalstu pilsoņu pārvietošanās un dzīvesvietas ierobežojumu atcelšanu Kopienā attiecībā uz uzņēmējdarbības veikšanu un pakalpojumu sniegšanu, katra dalībvalsts piešķir dzīvesvietas tiesības tiem citu dalībvalstu pilsoņiem, kas tajā ieradušies, lai darbotos pašnodarbinātas personas statusā, kad šo darbību ierobežojumi ir atcelti saskaņā ar Līgumu;

tā kā parasti personai pagarina dzīvesvietas laikposmu dalībvalstī, ja šī persona paliek attiecīgajā valstī pēc tam, kad tajā ir veikta darbība; tā kā, ja šādos apstākļos nav tiesību palikt uz dzīvi, tas kavē īstenot brīvību veikt uzņēmējdarbību; tā kā attiecībā uz nodarbinātām personām nosacījumi, saskaņā ar kuriem minētās tiesības drīkst izmantot, jau ir paredzēti Regulā (EEK) Nr. 1251/70 [5];

tā kā Līguma 48. panta 3. punkta d) apakšpunktā ir atzītas darba ņēmēju tiesības palikt uz dzīvi dalībvalstī pēc tam, kad tie ir bijuši nodarbināti šajā valstī; tā kā 54. panta 2. punkts skaidri neparedz šādas tiesības pašnodarbinātām personām; tā kā tomēr uzņēmējdarbības raksturs un piesaistes valstīm, kurās tās ir darbojušās, nozīmē to, ka šīm personām ir noteikta interese izmantot tādas pašas tiesības palikt uz dzīvi, kādas ir piešķirtas darba ņēmējiem; tā kā, lai attaisnotu šo pasākumu, būtu jāatsaucas uz Līguma noteikumu, kas ļauj to izpildīt;

tā kā brīvība veikt uzņēmējdarbību Kopienā nozīmē to, ka dalībvalstu pilsoņi var darboties pašnodarbinātas personas statusā vairākās dalībvalstīs pēc kārtas, tādējādi nenonākot neizdevīgā stāvoklī;

tā kā dalībvalsts pilsonim, kas uzturas citā dalībvalstī, būtu jāgarantē tiesības palikt uz dzīvi šajā teritorijā, ja tā pārstāj darboties pašnodarbinātas personas statusā šajā valstī tādēļ, ka sasniegusi pensijas vecumu vai sakarā ar pastāvīgu darbnespēju; tā kā šādas tiesības būtu jāgarantē arī tādam dalībvalsts pilsonim, kas pēc darbošanās pašnodarbinātas personas statusā un uzturēšanās otrā dalībvalstī darbojas trešā dalībvalstī, joprojām uzturoties otrā dalībvalstī;

tā kā, lai paredzētu nosacījumus, saskaņā ar kuriem tiek iegūtas tiesības palikt uz dzīvi, būtu jāņem vērā iemesli, kuru dēļ darbība attiecīgā dalībvalstī ir pārtraukta, un jo īpaši atšķirība starp pensionēšanos, parastām un paredzamām profesionālās aktivitātes posma beigām un pastāvīgu darbnespēju, kas ir iemesls

(1) OV 2, 15.1.1962., 36./62. lpp.
(2) OV C 14, 27.3.1973., 20. lpp.
(3) OV C 142, 31.12.1972., 12. lpp.
(4) OV L 172, 28.6.1973., 14. lpp.
(5) OV L 142, 30.6.1970., 24. lpp.

priekšlaicīgai un neparedzamai darbības izbeigšanai; tā kā ir jāparedz īpaši nosacījumi, ja laulātais ir vai ir bijis attiecīgās dalībvalsts pilsonis vai ja darbība pārtraukta darba negadījuma vai arodslimības dēļ;

tā kā dalībvalsts pilsonim, kas sasniedzis profesionālās aktivitātes posma beigas, pēc darbības pašnodarbinātas personas statusā citā dalībvalstī būtu jādod pietiekami daudz laika, lai izlemtu, kur tas vēlas apmesties uz dzīvi;

tā kā dalībvalsts pilsoņa, kas darbojas pašnodarbinātas personas statusā, tiesības palikt uz dzīvi attiecas arī uz tā ģimenes locekļiem; tā kā dalībvalsts pilsoņa, kas profesionālās aktivitātes posmā darbojies pašnodarbinātas personas statusā, nāves gadījumā ir jāatzīst un ir jāpakļauj īpašiem nosacījumiem arī šā pilsoņa ģimenes locekļu dzīvesvietas tiesības;

tā kā personām, uz kurām attiecas tiesības palikt uz dzīvi, jānodrošina vienlīdzīga attieksme ar attiecīgās valsts pilsoņiem, kuri ir sasnieguši profesionālās aktivitātes posma beigas,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Dalībvalstis saskaņā ar šajā direktīvā paredzētajiem nosacījumiem un Direktīvas Nr. 73/148/EEK 1. pantu atceļ ierobežojumus attiecībā uz to citu dalībvalstu pilsoņu tiesībām palikt uz dzīvi šo dalībvalstu teritorijā, kas tajās darbojušies pašnodarbinātas personas statusā, kā arī attiecībā uz to ģimenes locekļiem.

2. pants

1. Katra dalībvalsts atzīst tiesības palikt uz pastāvīgu dzīvi tās teritorijā:

a) ikvienai personai, kas, pārtraucot darbību, ir sasniegusi šīs valsts tiesību aktos noteikto pensijas vecumu un kas ir darbojusies šajā valstī vismaz iepriekšējos divpadsmit mēnešus, un ir nepārtraukti uzturējusies tajā vairāk nekā trīs gadus.

Ja šīs dalībvalsts tiesību akti nepiešķir tiesības uz vecuma pensiju dažām pašnodarbināto personu kategorijām, vecuma prasība ir uzskatāma par izpildītu, ja saņēmējs sasniedz 65 gadu vecumu;

b) ikvienai personai, kas, nepārtraukti uzturoties šajā valstī vairāk nekā divus gadus, pārtrauc darboties tajā pastāvīgas darbnespējas rezultātā.

Ja šāda darbnespēja radusies tāda darba negadījuma vai arodslimības dēļ, kas dod tiesības šai personai saņemt pilnu pensiju vai daļu no tās no šīs valsts iestādes, nosacījums par uzturēšanās ilgumu netiek piemērots;

c) ikvienai personai, kas pēc trīs gadu nepārtrauktas darbības un uzturēšanās šajā valstī darbojas citā dalībvalstī, turpinot uzturēties pirmajā valstī, uz kuru tā parasti atgriežas katru dienu vai vismaz reizi nedēļā.

Lai iegūtu a) un b) apakšpunktā minētās tiesības, šādi pabeigtus darbības laikposmus citā dalībvalstī uzskata par pabeigtiem dzīvesvietas valstī.

2. Nosacījumus par uzturēšanās ilgumu un darbību, kas paredzēti 1. punkta a) apakšpunktā, un nosacījumu par uzturēšanās ilgumu, kas paredzēts 1. punkta b) apakšpunktā, nepiemēro, ja pašnodarbinātās personas laulātais ir attiecīgās dalībvalsts pilsonis vai ir zaudējis šīs valsts pilsonību pēc laulības ar šo personu.

3. pants

1. Katra dalībvalsts atzīst to 1. pantā minēto pašnodarbinātas personas ģimenes locekļu tiesības tajā palikt uz pastāvīgu dzīvi, kas kopā ar šo personu uzturas šajā valstī, ja attiecīgā persona ir ieguvusi tiesības palikt uz dzīvi šajā valstī saskaņā ar 2. pantu. Šo noteikumu turpina piemērot arī pēc attiecīgās personas nāves.

2. Taču, ja pašnodarbinātā persona nomirst savas profesionālās aktivitātes posmā un vēl nav ieguvusi tiesības palikt uz dzīvi attiecīgajā valstīs, šī valsts atzīst šīs personas ģimenes locekļu tiesības palikt tajā uz pastāvīgu dzīvi ar noteikumu, ka:

— attiecīgā persona līdz savas nāves dienai ir pastāvīgi dzīvojusi tās teritorijā vismaz divus gadus; vai

— personas nāves cēlonis ir negadījums darbā vai arodslimība, vai

— personas pārdzīvojušais laulātais ir šīs valsts pilsonis vai ir zaudējis šo pilsonību pēc laulības ar šo personu.

4. pants

1. Dzīvesvietas pastāvību, kā noteikts 2. panta 1. punktā un 3. panta 2. punktā, var apliecināt ar jebkuriem pierādīšanas līdzekļiem, kas tiek izmantoti dzīvesvietas valstī. To nevar iespaidot īslaicīga prombūtne, kas nepārsniedz trīs mēnešus gadā, kā arī ilgāka prombūtne, kas saistīta ar militārā dienesta pienākumu pildīšanu.

2. Laikposmi, kad darbība netiek veikta tādu apstākļu dēļ, ko attiecīgā persona nevar kontrolēt, vai slimības, vai negadījuma dēļ, ir uzskatāmi par darbības laikposmiem 2. panta 1. punkta nozīmē.

5. pants

1. Dalībvalstis ļauj personai izmantot tai piešķirtās tiesības palikt uz dzīvi divus gadus no to piešķiršanas saskaņā ar 2. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu un 3. pantu. Šajā laikposmā saņēmējs var atstāt dalībvalsti, un tas neatstāj nelabvēlīgu ietekmi uz šīm tiesībām.

2. Dalībvalsts attiecīgajai personai nepieprasa izpildīt īpašas formalitātes, lai izmantotu tiesības palikt uz dzīvi.

6. pants

1. Dalībvalstis atzīst tiesības saņemt uzturēšanās atļauju personām, kam ir tiesības palikt uz dzīvi to teritorijā, un šīm atļaujām jābūt:

a) izsniegtām un atjaunotām bez maksas vai par tādu samaksu, kas nepārsniedz nodevas un nodokļus, ko valsts pilsoņi maksā par identitātes karšu izsniegšanu vai atjaunošanu;

b) derīgām visā tās dalībvalsts teritorijā, kas to izsniedz;

c) derīgām piecus gadus un automātiski atjaunojamām.

2. Laikposmi, kuru laikā persona neuzturas attiecīgajā teritorijā un kas nepārsniedz sešus mēnešus pēc kārtas, kā arī ilgāka prombūtne, kas saistīta ar militārā dienesta pienākumu pildīšanu, nevar iespaidot uzturēšanās atļaujas derīgumu.

7. pants

Dalībvalstis personām, kurām ir tiesības palikt uz dzīvi to teritorijā, piemēro tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi, kas atzītas Padomes direktīvās par ierobežojumu atcelšanu attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību saskaņā ar Vispārējās programmas III sadaļu, kas paredz šādu atcelšanu.

8. pants

1. Šī direktīva neietekmē jebkādus dalībvalsts normatīvo un administratīvo aktu noteikumus, kas ir labvēlīgāki citu dalībvalstu pilsoņiem.

2. Dalībvalstis atvieglo to pašnodarbināto personu uzņemšanu atpakaļ savā teritorijā, kas atstāja šo teritoriju pēc pastāvīgas dzīvesvietas tajā ilgu laiku, veicot tur darbību, un kas vēlas atgriezties pēc pensijas vecuma sasniegšanas, kā noteikts 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā, vai kas ir pastāvīgi darbnespējīgas.

9. pants

Dalībvalstis no šīs direktīvas noteikumiem var atkāpties, tikai pamatojoties uz sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai veselības aizsardzības apsvērumiem.

10. pants

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs direktīvas prasības divpadsmit mēnešos pēc tās izziņošanas, un tūlīt par to informē Komisiju.

2. Pēc šīs direktīvas izziņošanas dalībvalstis tālāk nodrošina to, ka pietiekami drīz, lai Komisija varētu iesniegt savas piebildes, to informē par visiem ierosinātajiem normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, ko tās gatavojas pieņemt jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

11. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1974. gada 17. decembrī

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

M. DURAFOUR